

Výskyt vybraných infekčních onemocnění v Kraji Vysočina v letech 2018-2025

25.5.2026 - Jana Böhmová, | Krajská hygienická stanice kraje Vysočina

Výskyt a vývoj infekčních onemocnění na území regionu průběžně sleduje Krajská hygienická stanice kraje Vysočina (KHSV). Ke sběru, zpracování a vyhodnocování údajů o výskytu infekčních onemocnění v České republice slouží celostátní elektronický systém ISIN - Informační systém infekčních nemocí.

MUDr. Hana Pavlasová, ředitelka odboru protiepidemického KHSV, uvádí: „*Porovnávání epidemiologických dat s předchozími obdobími nám umožňuje zjistit významné výkyvy nemocnosti, zachytit měnící se trendy a reagovat na případné zhoršení epidemiologické situace na území kraje. Výskyt některých infekčních onemocnění je ovlivňován úrovní proočkovanosti naší populace. Pro příklad lze uvést černý (dávivý) kašel, spalničky, plané neštovice, příušnice, záškrť nebo tetanus.*“

Záškrť je infekční bakteriální onemocnění projevující se nejčastěji jako těžká angína s tvorbou pablán. Může dojít také k poškození dalších orgánů či kůže. Záškrť v důsledku plošného očkování, zavedeného v tehdejší Československu v roce 1946, takřka v naší republice vymizel. Před zahájením povinného očkování však dosahoval více než 30 tisíc případů ročně se smrtností 5 – 8 %. První případ v ČR po 27 letech se v roce 2022 vyskytl právě v Kraji Vysočina.

Zdroj: ISIN

Tetanus je bakteriální infekční onemocnění způsobené toxinem bakterie *Clostridium tetani*. Její spóry se běžně vyskytují v půdě a prachu a pronikají do těla poraněnou kůží. Tetanus se projevuje bolestivými svalovými křečemi, zejména v oblasti čelistí, a může být život ohrožující. V České republice se díky povinnému očkování vyskytuje jen velmi vzácně, obvykle v jednotkách případů ročně. Důležité je pravidelné přeočkování po 10 – 15 letech.

Zdroj: ISIN

Dávivý neboli černý kašel (pertuse) je vysoce nakažlivé bakteriální onemocnění dýchacích cest způsobené bakterií *Bordetella pertussis*. Projevuje se záchvatovitým, dávivým kašlem, který může být nebezpečný zejména pro kojence, u nichž hrozí dušení nebo zápal plic. Rizikem jsou také komplikace jako poškození mozku z nedostatku kyslíku. V České republice se v posledních letech objevují opakované epidemické vlny a počet případů výrazně kolísá. Ochranou před onemocněním je očkování. Jeho účinnost časem slábne, proto je důležité přeočkování zejména u dospělých osob a těhotných žen.

Zdroj: ISIN

Spalničky jsou vysoce nakažlivé virové onemocnění. Šíří se kapénkovou cestou. Projevují se horečkou, kašlem, zánětem spojivek, vyrážkou po těle. Mohou vést k velmi závažným komplikacím, jako je zápal plic nebo zánět mozku. Ve světě se spalničky stále vyskytují, zejména v oblastech s nízkou proočkovaností, a mohou způsobovat epidemie. V České republice byly díky očkování dlouhodobě téměř vymýceny. V posledních letech se u nás znovu vyskytují z důvodu poklesu proočkovanosti. Očkování je nejúčinnější prevencí, chrání nejen jednotlivce, ale i celou společnost.

Zdroj: ISIN

Plané neštovice (varicella) jsou vysoce nakažlivé virové onemocnění. Projevují se svědivou vyrážkou s puchýřky, horečkou a celkovou únavou. Nejčastěji postihují děti, u nichž mají obvykle lehčí průběh. U dospělých nebo oslabených jedinců mohou způsobit vážnější komplikace. V České republice se pravidelně vyskytují, každoročně jsou hlášeny tisíce případů. Očkování je velmi účinnou prevencí, patří mezi dobrovolná. Onemocnění po prodělání zanechává celoživotní imunitu.

Zdroj: ISIN

Příušnice (parotitida) jsou virové onemocnění způsobené virem příušnic, které postihuje především slinné žlázy, zejména příušní. Projevují se bolestivým otokem v oblasti tváří a krku, horečkou a obtížemi při polykání. Onemocnění může vést ke komplikacím, jako je zánět varlat, vaječníků nebo mozkových blan. V České republice se díky očkování vyskytují méně často, ale občas dochází k menším epidemiím, zejména u nedostatečně očkováných skupin. Vakcinace je nejúčinnější prevencí a je součástí pravidelného dětského očkování.

Zdroj: ISIN

ISIN je klíčovým nástrojem včasného odhalování epidemiologických rizik. *„Systém shromažďuje anonymizovaná data, která lékaři a laboratoře povinně hlásí v souladu s platnou legislativou. Umožňuje nám průběžně sledovat trendy, rychle identifikovat ohniska nákazy a poskytuje podporu rozhodování při ochraně veřejného zdraví,“* doplňuje Pavlasová. Data z ISIN slouží jako podklad pro odbornou analýzu, plánování preventivních opatření a informování odborné i laické veřejnosti o aktuální epidemiologické situaci.

Dlouhodobý sběr kvalitních dat prostřednictvím ISINu je nezbytný pro včasnou reakci na změny ve výskytu infekcí a pro efektivní řízení systému ochrany veřejného zdraví v České republice. Meziroční analýza poukazuje jak na onemocnění s nárůstem hlášených případů, tak na diagnózy, u nichž došlo k poklesu nebo stabilizaci výskytu. Tyto změny mohou souviset s řadou faktorů, včetně sezónnosti, chování populace, proočkovanosti, preventivních opatření či vlivu mimořádných událostí.

Bc. Jana Böhmová, tisková mluvčí KHS kraje Vysočina, e-mail: tisk@khsjih.cz, tel. 604 699 678

<https://www.khsjih.cz/tiskove-zpravy/cteni/201-vyskyt-vybranych-infekcnich-onemocneni-v-kraji-vysocina-v-letech-2018-2025>